

ИСТИНА

12

0,50 €

OBSAH

- 3 Arcibiskup Ieronymos II.
- 3 Grecka pravoslávna cerkov
- 4 Svätýj apostol Pavel
- 5 O Božom Dieťati Christovi
- 7 Narodenie Isusa Christa
- 9 Vyslobod' moju dušu 5.
- 12 Svätá Katarína
- 14 Svätýj Arsénios
- 14 Svätá história
- 15 Detská stránka
- 19 Mníšstvo
- 21 O úlohách rodičov
- 23 O úlohách detí
- 25 Jednota Cirkvi 1.
- 29 Jakubova studňa
- 31 Stricha roka 2015
- 31 Krajne Čorne
- 31 Nova Baňa

svjatyj apostol Pavel
святый апостол Павел

**Kúpou tohto časopisu podporujete pravoslávnu mládež.
Ďakujeme štedrým darcom. Spasi Vás Hospodi!**

ISTINA - mesačník pravoslávnej mládeže, ročník XX./2015, **Vydáva:** Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku - SYNDESMOS, **IČO:** 17075947, www.bpm.orthodox.sk, **e-mail:** sefredaktor@istina.sk, **tel.:** 0915 779 606

Obálka: Ieronymos II. arcibiskup aténsky a celého Grécka, Roždestvo Isusa Christa
šéfredaktor: Miroslav Knap, **zástupkyňa šéfredaktora:** Nika Šoltýsová, **redaktori:** prot. Štefan Pružinský ml., prot. Peter Savčák, prot. Peter Soroka, jerej Miroslav Humenský, protodiakon Ján Husár, jero diakon Alexander Haluška, čtec Marek Cicu, čtec Matúš Kostičák, čtec Ľuboš Savčák, čtec Miloš Surma, čtec Patrik Palasiewicz, čtec Daniel Omaska, Ioánn Haladej, Marcela Hvižďaková, Zuzana Sadilková, Juliána Polakovičová, Radka Baková, Silvia Knapová, Štefánia Šaková, Zuzana Petrovajová
pokladníčka: Veronika Zacková, **technickí redaktori:** neobsadené, **detská stránka:** Anička Havajová, Lenka Havajová, Ludmila Šandalová, **redaktori - distribúciu:** neobsadené, **korektúra:** prot. Peter Kormaník.

Vychádza 12-krát do roka. Ročný príspevok 6,00 €+ poštovné 5,00 €

Vaše finančné príspevky posielajte na adresu: Redakcia ISTINY, Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku - SYNDESMOS, Bayerova 8, 080 01 Prešov, prípadne na účet Istiny: 4008409298/7500.

Cirkevne schválené s blahoslavením vладыky Rastislava. Redakcia si vyhradzuje právo upravovať príspevky v súlade s učením Cirkvi. Nevyžiadané rukopisy nevraciam.

ISSN 1335-6739, Číslo indexu: EV 3633/09, vydané: december 2015

Arcibiskup Ieronymos II.

Arcibiskup Ieronymos II., (Ioannis Liapis), arcibiskup aténsky i celého Grécka, sa narodil v roku 1948. Je absolventom Filozofickej fakulty a Teologickej fakulty Univerzity v Aténach, kde študoval archeológiu, byzantské štúdie a teológiu. Študoval aj na univerzite v Gráci, Regensburgu a Mníchove. V roku 1981 bol zvolený za biskupa thébskeho a levadejského a 7. februára v roku 2008 bol zvolený za arcibiskupa aténskeho a celého Grécka.

Podľa diptychu Pravoslávnej cirkvi zastupuje jedenáste miesto medzi hlavami Pravoslávnej cirkvi vo svete.

Grecka pravoslavna cerkov

Grecka pravoslavna cerkov mať svoju istoriju v dobi svjatoho Pavla, kotrýj býl peršýj raz propovidaty christianstvo v Grecku, propovidal v Atenach, Soluni, Korinti, Kreti i v inšých miestach i ostrovoch. Christianstvo sja nakonec šýrilo v Grecku hlavni z tých miest.

Kanoničný zemli Greckoj pravoslavnoj cirkvi je na hranycjach staroho Grecka, t.j. Grecka pred balkanskýma vojnami 1912-1913, so zvýškom Grecka („Nových krajín“, Kretý, i Dodekanesý), jaký suť v jurisdikciji ekumenickoho patriarchata, na základi dohodý Greckoj i Konštantinopolskoj cirkvi. Primas Greckoj pravoslavnoj cirkvi je archijepiskop atenskýj i ciloho Grecka.

Pravoslavna cerkov je i samotnym greckym narodnym i štatnym naboženstvom od roku 1822, v časi greckoj vojny za nezavislojst. Konštantinopolska cerkov v roku 1850 udilila Greckoj cirkvi autokefalitu i tak Grecka pravoslavna cerkvo sja stala nezavislov i samostatnov.

**Redakcija časopisu
Istina**

12/2015

Svatýj apostol Pavel

žýtija svjatých

Svatýj apostol Pavel, žýdovským menom Saul (Výtuženýj), sja narodyl v mesti Tarz v rokoch 1-10 po Christu. Tam sja stritnul s mnohýma ľudami, narodami, naboženstvami, filozofiami... Jeho rodiče býli pravovirný Žýde, z pokoliňa Benijamina. Otec býl obchodnik, býl bohatýj i mal rímske občanstvo, kotre sja vzťahovalo i na Saula, jakýj mal rímske meno Pavel. Molodýj Saul dostal v rodini dobrou farizejsku výchovu, študoval na žýdovskej školi v Tarzi, de spoznal Svjate Pismo, žýdovsku tradíciu, žýdovskýj, aramejskýj a pravdopodobni i greckýj jazýk. Študoval za zakonnika v Jerusalmi i podľa tradíciu mal i remeslo - tkal polotno na staný. Pavlova žýdovska výchova i škola z ňoho zrobili velikoho prenaslivovala christian, jak „novej sektý“.

Pavel sja obernul ku Christovi na drazi do Damašku, jak ho oslivilo svetlo, prihvaril sja mu sam Isus, i tak ho povolal do apostolsej služby. Zrak sja Pavlovi navernul až po tajini chrestu apostolom Ananiašom. Svjatýj apostol Pavel je autorom 14 pismoch (listoch), absolvoval 3 misijný dorohý, dva razý býl v rímskej vjaznici, propovidal v Damašku, Arabiji, Jerusalmi, Tarzi, Antiochiji, Korinti, Efezi, Filipach, Cezarei, Rimi, Španielsku, Makedonii, Nikopoli. Pomer mučenicov smert'ov v roku 67 v Rimi, a to jak Riman - st'at'om. Pamjat' svjatoho apostola Pavla - 12. jula.

Prpravil: **Miroslav Knap**

ИСТИНА

O Božom Dieťati Christovi

príbehy

Obaja veľkí proroci, Izaiáš aj Jeremiáš predpovedali, že príde Hospodin do Egypta a že sa Jeho prítomnosťou zatrasú pohanského chrámy a modly sa zničia. Izaiáš napísal: „Ajhľa, Hospodin prichádza do Egypta a zachvejú sa pred Ním egyptské modly (Iz 19, 1; Jer 43, 12). Keď božskí utecenci dorazili do mesta Ermopol' (Kairo) a priblížili sa tam k nejakému pohanskému chrámu, odrazu všetky modly v tom chráme popadali a rozbili sa. Píše o tom aj sv. Paladij (v Lausaiku): „Videli sme tam,“ hovorí „pohanský chrám, v ktorom po príchode Spasiteľa popadali všetky istukany (modly) na zem.“ V nejakom meste Siren bolo 365 modiel. Keď Presvätá Deva vstúpila do toho chrámu s Božským Dieťaťom na rukách, všetky tie modly popadali a rozbili sa. Rovnako tak popadali modly všade po celom Egypte. Sv.

prorok Jeremiáš, ktorý sa vo svojej starobe nachádzal v Egypte, predpovedal egyptským žrecom, že keď príde do Egypta Deva Matka s Dieťaťom, ktoré sa narodilo v jaslach, všetky modly popadajú a rukou vytvorené tváre sa zničia. Toto proroctvo si žreci dobre zapamätali a v súlade s ním zobrazovali vo svojich chrámoch Devu (Pannu), ako odpočíva na posteli a pri nej je v jaslach jej Dieťa zavité v plienkach. A tomuto vyobrazeniu sa klaňali. Kráľ Ptolomej sa žreco pýtal, čo znamená to vyobrazenie. Oni mu odpovedali, že je to tajomstvo, ktorého naplnenie očakávajú. A to tajomstvo sa naozaj splnilo a bolo zvestované nielen v Egypte, ale po celom svete.

Keď sa Presvätá Deva s Božským Dieťaťom a so spravodlivým Jozefom priblížili k mestu Ermopol', uvideli pred bránou mesta jeden strom. Pútnici z ďaleka boli unavení z cesty a prišli k tomu stromu, aby si trochu odpočinuli,

12/2015

5

aj keď bol ten strom veľmi vysoký a neposkytoval dostatok chladu. Ten strom Egypťania volali „Persea“ a klaňali sa mu ako bohu, lebo verili, že sa v tom strome skrýva nejaké božstvo. Pravdou však bolo, že v tom strome prebýval nejaký zlý duch. Takže keď sa Božská rodina k stromu priblížila, veľmi sa zatriasol a zlý duch zo strachu pred prichádzajúcim Dieťaťom utiekol. Vtom sa strom svojím horným koncom zohol k zemi a poklonil sa svojmu Stvoriteľovi akoby to bolo nejaké stvorenie. Takto zohnutý strom vytváral vhodný tieň k odpočinku unavených pútnikov. Od toho dňa získal tento strom od Hospodina Christa zázračnú a uzdravujúcu moc, aby uzdravoval každú chorobu na ľuďoch. Posvätní pútnici potom prišli do dediny Matareu. Neďaleko dediny našli nejaký olivovník a pokiaľ Jozef odišiel do dediny vybaviť nejaké veci, Presväta Deva ho s Hospodinom počkala pod tým stromom. A hľa, zázrak, strom sa s celou korunou priklonil k zemi, aby pútnikom vytvoril tieň. Jeho dolná časť sa tak rozostúpila, že do nej mohla Matka s Dieťaťom vstúpiť a odpočinúť si. A čo je najčudnejšie: neďaleko toho olivovníka začal vytekať prameň živej vody. Tu neďaleko Jozef našiel nejakú kolibu, kde sa nast'ahovali. Tu žili a pili vodu zo zázračného prameňa. Je to jediný prameň živej vody, aký sa nachádza v Egypte. (Lebo ostatná voda v Egypte pochádza z rieky Níl, ktorý sa vetví do mnohých kanálov.) Podobné vytvára podobné. Hospodin Isus, nesmrteľný a nebeský prameň živej vody, vytvoril vo svojej prítomnosti prameň živej vody zo zeme.

Keď Božská rodina utekala pred Herodesovým mečom do Egypta, na ceste ich prepadli zbojníci a chceli ich okradnúť. Spravodlivý Jozef viedol somára, na ktorom boli nejaké veci a na ktorého si občas sadla Presväta Bohorodička so svojím Synom pri prsiach. Zbojníci zobrali somára a odvedli ho. Potom prišiel jeden zo zbojníkov k Bohomatke, aby videl, čo to drží pri prsiach. Uviadiac Dieťa Christa, zbojník sa začudoval Jeho neobyčajnej kráse a s údivom povedal: „Keby na seba zobral Boh ľudské telo, nebol by krajší ako toto Dieťa!“ A ten zbojník nariadil svojim kumpánom, aby týmto pútnikom nič nebrali. Presväta Deva, naplnená vďakou, voči takémuto veľkodušnému zbojníkovi, povedala mu: „Vedz, že t'a toto Dieťa raz dobre odmení zato, že si Ho dnes ochránil.“ Po tridsiatich troch rokoch visel ten zbojník za svoje zločiny ukrižovaný na kríži po pravej strane Christovho Kríža. Jeho meno je Dismaz a meno zbojníka po ľavej strane bolo Gestas. Keď Dismaz hľadel na nevinne ukrižovaného Hospodina Christa, pokajal sa zo všetkého zla vo svojom živote. A keď sa Gestas Hospodinovi rúhal, Dismaz Ho bránil so slovami: „On nikdy nespáchal nijaké zlo.“ Dismaz je teda ten blahorozumný zbojník, ktorému Hospodin povedal: „Dnes budeš so Mnou v raji“ (Lk 23, 41—43). A tak Hospodin daroval raj tomu, kto Ho v detstve ušetril.

Prípravil: **prot. Peter Soroka**

Zdroj: Sv. Nikolaj Velimirovič, Ochridský prológ.

Narodenie Isusa Christa

na zamyslenie

Atanáž Veľký hovorí: „Ten, ktorý je Božím Synom, stal sa aj synom človeka.“ To znamená, že Boží Syn neprišiel k človeku, ale stal sa človekom. A hoci sa stal človekom, zostal dokonalým Bohom. Bol v človeku a existoval vo všetkom. „Bol mimo bytostí a spočíval v jedinom Otcovi. A obdivuhodné bolo, že žil a správal sa ako človek, a ako Lógos všetko oživuje, a ako Syn spolu existoval s Otcom. Preto pri narodení z Panny netrpel, ani nebol pošpinený tým, že bol v tele, ale skôr posvätil telo.“

Boží Syn prijal smrteľné telo, aby ho urobil nesmrteľným. Boh zostúpil na Zem, aby človek vystúpil na nebesia. Boh zostúpil na Zem, ale zároveň sa nachádza v nebesiach. Celý je v nebesiach a celý je na Zemi. Stal sa človekom a stále zostáva Bohom. Je Bohom a prijal ľudské telo. Panna Ho drží vo svojich rukách a zároveň On drží vo svojich rukách celý svet. Bohatý sa kvôli nám stal chudobným a nemá ani posteľ, kde by sa uchýlil. Položili Ho do skromných jasličiek. On tam pokorne leží a „nebeské mocnosti sa radujú a zem sa veselí s ľuďmi, mágovia prinášajú Vládcovi dary, pastieri sa čudujú Narodenému“[1]. Prichádzajú k Nemu tí ľudia, ktorí videli hviezdu. Poďme k Nemu aj my, ktorí tiež vidíme hviezdu našej spásy.

Vianočný duchovný darček

duchovne-knihy.sk

„Nuž, ako keď niekto chce vidieť Boha, ktorý je od prirodzenosti neviditeľný a nijako viditeľný, uznáva Ho a chápe zo skutkov, rovnako tak ten, kto vidí Christa rozumom, nech Ho pochopí aspoň zo skutkov tela. Rovnako nech preskúma, či sú to skutky človeka alebo Boha; a keď sú ľudské, nech sa vysmieva; keď však nie sú ľudské, ale potvrdzujú Boha, nech sa nevysmieva z nezosmiešiteľného; ale skôr nech to obdivuje, pretože prostredníctvom tejto jednoduchej veci sa nám zjavili Božie veci a prostredníctvom smrti k všetkým prišla nesmrteľnosť, a prostredníctvom vtelenia Lóga sa stala známou Jeho starostlivosť o všetko, a jej poskytovateľom a stvoriteľom je Boží Lógos. Lebo On sa stal človekom, aby sme sa my stali bohmi; a On sa zjavil v tele, aby sme my mali správne chápanie o neviditeľnom Otcovi; a On znášal potupenie od ľudí, aby sme my zdedili nesmrteľnosť. On, prirodzene, neutrpel žiadnu ujmu, pretože je bez zmeny a neporušiteľný a sám Lógos a Boh. Zachováva však a zachraňuje svojou bezvášnivou (απάθεια) trpiacich ľudí, kvôli ktorým toto znášal. A všeobecne, úspechy Spasiteľa, ktoré vykonal prostredníctvom vtelenia, sú také dôležité a je ich toľko veľa, že ak by o nich niekto chcel rozprávať, podobal by sa na tých, ktorí pozerajú na neohraničenosť mora a chcú spočítať jeho vlny. Nuž, ako pozorovateľ nemôže zachytiť svojimi očami všetky vlny, pretože tie, ktoré sa objavujú, prekračujú jeho vnímanie, rovnako tak ten, kto chce spočítať úspechy, ktoré prostredníctvom tela vykonal Christos, nemôže dokonca ani do svojho rozumu všetko prijať, pretože toho, čo prevyšuje jeho myslenie, je viac, ako si myslí, že pojal.“

Prot. Ján Zozulák

Zdroj: <http://www.pravoslavnekreستانstvo.sk/katechezy/narodenie-isusa-christa/>

Vyslobod' moju dušu (5. časť)

Sväté Písmo

Vyslobod' moju dušu, zachráň ma pre svoje milosrdenstvo

6, 3-4 – Помнѣ́и мѧ, гдѣи, ѡ́бкв нѣмоуцѣнз ѣ́емь: нѣцѣлѣи ма, гдѣи, ѡ́бкв ѣмаѣтѣошаѣа кѣѣтѣи моѡѣ, нѣ дѣша моѡѣ ѣмаѣтѣѣа ѣѣлѡѣ: нѣ тыѣ, гдѣи, докѡлѣѣ; – **Zmiluj sa nado mnou, Hospodine, lebo som nevládny; uzdrav ma, Hospodine, lebo sa otriasli moje kosti, aj moja duša je veľmi zmätená.**

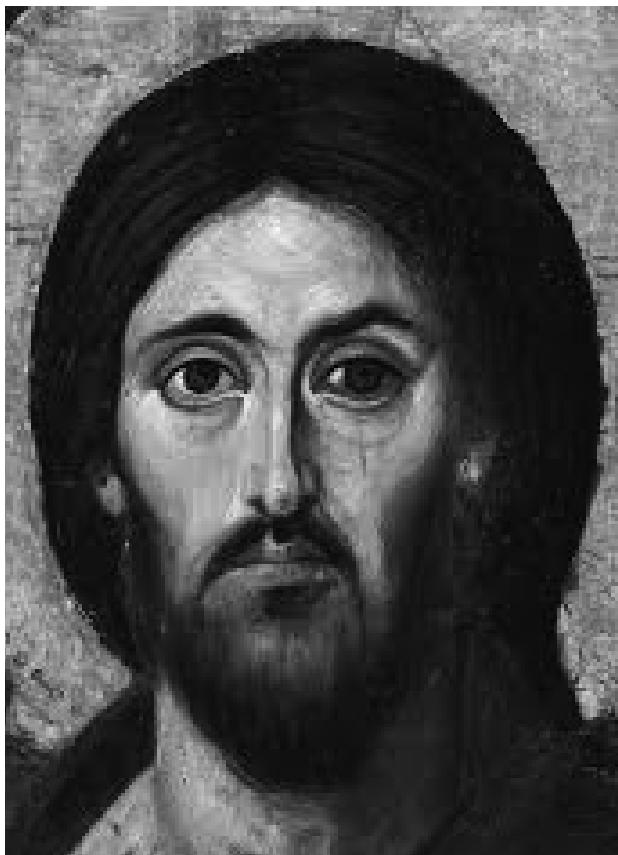
A Ty, Hospodine, dokedy? –

Žalmistom, v súlade s duchom ich vierouky, je vlastné a len nimi podrobne vysvetlené starozákonné osobné uvedomenie si hriešnosti a jej ťažkého bremena pre citlivé srdce človeka. Z tejto ich osobnej skúsenosti sú v žalmoch mnohé myšlienky, ktoré sa nachádzajú len v Knihe žalmov. Ostražité svedomie žalmistov rozpoznáva mnoho ich prehreškov, hovoria o nespočítateľnom množstve svojich hriechov, ktoré ich

svedomie odhalilo (pozri Ž 24, 11), sú pohlúpení do mora hriechu (pozri Ž 37, 5), cítia, že majú viac hriechov, než vlasov na hlave (pozri Ž 39, 13). Žalmisti každú minútu svojho života pociťujú prítomnosť hriechu (pozri Ž 50, 5), ich hriechy sa im zdajú ohromné a ťažké (pozri Ž 18, 14 a Ž 37, 5) a pripisujú im nevyliciteľné utrpenia duše a tela. Tak aj tu prorok Dávid hovorí o dôsledkoch svojho veľkého hriechu, t.j. že jeho duša aj telo sú zdrvené.

Mnohopočetné hriechy podľa žalmistov sú mocné, panujú nad človekom a víťazstvo nad nimi vlastnými silami hriešneho človeka je nemožné (Ž 18, 14; Ž 118, 133). Len Božia sila môže človeku darovať ochranu pred nimi. Žalmisti predstavujú svoje svedomie ako neustále bojisko zápasu hriechov o moc nad človekom.

Kráľ Dávid tu (verše 2–5 a 9–10) neustále používa oslovenie Hospodin, akoby tým chcel k sebe privolať Jeho milosrdenstvo. Všetci potrebujeme Božiu milosť, no nie všetci sme jej hodní, ona hľadá pre seba hodného a spôsobilého

priať ju tak, ako to povedal Boh Mojžišovi: „Zmilujem sa nad tým, nad kým sa zmilujem, zľutujem sa nad tým, nad kým sa zľutujem“ (2Mjž 33, 19). No aj žalmista to vyjadril úplne presne: „Ak nie Hospodin postaví dom, zbytočne sa stavitelia namáhajú, a ak nie Hospodin chráni mesto, márne bdejú strážcovia“ (Ž 126, 1).

Aby naklonil Boha k milosrdenstvu, uvádza prorok Dávid niekoľko dôvodov, z ktorých prvý je uznanie si svojho vlastného hriechu a choroby a akoby hovoril: Priznávam, že som sa voči Tebe previnil svojimi hriechmi a preto som hodný toho, aby si ma potrestal. No Ty, Hospodine, zmiluj sa nado mnou. Nehľaď na moje hriechy ako na to, čo Ťa rozhorčuje, no ako na chorobu či útrapy, ktoré pochádzajú z mojej hriechom postihnutej prirodzenosti. Bože, vezmi do úvahy moju chorobu, nemohúcnosť a neodsúď ma úplne; veď ja som sa nepoddal svojmu nepriateľovi (diablove) úmyselne. Preto, prosím, netrestaj ma ako spravodlivý Sudca, no uzdrav ma ako blahý Lekár. Spaľuj a sekaj, ak je to potrebné, no nie s hnevom a zúrivosťou, aby som nezahynul, no s milosťou a láskou, aby som sa uzdravil. Hriechy nazýva chorobou – úplne správne. Hriech je skutočným utrpením. A z čím väčšej zloby pochádza, tým väčšie utrpenie prináša.

„Zmiluj sa nado mnou“ – Takéto zvolanie by mal mať na pamäti každý bohobojný človek. Lebo na inom mieste ten istý prorok hovorí: „Ak protizákonnosti uvidíš, Hospodine, Hospodine, kto obstojí“ (Ž 129, 3) a ešte: „Nebude ospravedlnený pred Tebou nik živý“ (Ž 142, 2). Kto sa môže pochváliť, že má čisté srdce, alebo, kto môže povedať, že je čistý a bez poškvrny. Nikto. My všetci potrebujeme Božie milosrdenstvo.

Tak ako v predchádzajúcom verši (hnev a zúrivosť), aj tu nachádzame zdvojenie, posilnenie prorokovho výroku: Uzdrav ma a zmiluj sa nado mnou v tomto verši znamená takmer to isté, zdvojením sú aj slová lebo som nevládný a lebo sa otriasli moje kosti (lebo moje kosti sú zdrvené). Tieto zdvojenia však poukazujú na plnosť Božej pomoci, pretože Boh nielen lieči, ale aj uzdravuje, nielen odníme utrpenie, ale aj zahladí jazvy.

„Lebo som nevládný“ – T.j. lebo som chorý, nemám dostatok síl, som nevládný nielen telom, ale aj dušou. Prorok, hovorí svätý Atanáž Veľký, tu má na mysli tú chorobu, ktorá pochádza z úpadku na duchu a smútku. Je vo mne smútok od skúšok, akoby prorok hovoril, je taký silný, že vchádza až do mojich kostí, až nimi trasie. Týmto chcel prorok zobrazit' stupeň, ktorý dosiahol duševný smútok, čo ho trýznil.

„Lebo sa otriasli moje kosti“ – Týmito slovami prorok vyjadruje telesnú slabosť. Pod kosťami je potrebné rozumieť silu. Kosti sú slabé vtedy, keď

PRAVOSLÁVNE
BIBLICKÉ
KOMENTÁRE

STARÝ ZÁKON

40

Ján Husár

KNIHA PROROKA MICHEÁŠA

Vydala Prešovská univerzita v Prešove
Pravoslávna bohoslovecká fakulta
2007

človek celkovo stráca silu a to býva v čase choroby, ktorá často preniká až do samotných kostí. A tak je tu potrebné vidieť nielen fyzické kosti, ale aj silu, spôsobilosť ustáť pokušenia alebo osobnosť či život človeka. Žalmista podobne hovorí aj v Ž 33, 21 – „Chrání Hospodin všetky ich kosti, ani jedna nebude zničená“ a v Ž 34, 10 – „Všetky moje kosti povedia: Hospodine, Hospodine, kto je Ti podobný?“ Ako fyzické kosti umožňujú mäkkému telu vzpriamenosť, schopnosť zápasit' a pod., tak kosti duše umožňujú duši chodiť vzpriamene, byť spôsobilou zachovať si čistotu. Duchovné kosti dostávajú svoju silu v Cirkvi prostredníctvom svätých tajín a tak niektorí, podľa slov apoštola Pavla, dokážu potom poniesť aj nedostatky iných.

„*A Ty, Hospodine, dokedy?*“ – Tieto slová, hoci sú akoby nedokončené, majú veľkú silu. Táto prosba svedčí o dlhom trvaní Dávidových útrap, no aj o dlhodobom pokání. Je už z toho vyčerpaný, cíti bremeno hriechu, ťažobu Božieho hnevu, no pýta sa: Dokedy budem znášať tento stav? V týchto slovách nie je potrebné hľadať reptanie ani rúhanie sa.

Pripravil: **protodiakon Ján Husár**

Použitá literatúra:

АФАНАСИЙ ВЕЛИКИЙ, св.: Творения в четырех томах. Том 4. Москва : Спасо-Преображенский Валаамский монастырь 1994.

ФЕОДОРИТ КИРСКИЙ, бл.: Изъяснение псалмов. Москва 2004. ISBN 5-94625-081-7.

ИОАНН ЗЛАТОУСТ, св.: Творения. Том 5. Свято-Успенская Почаевская Лавра 2005.

ВАСИЛИЙ ВЕЛИКИЙ, св.: Беседы на псалмы. Московское Подворье Свято-Троицкой Сергиевой Лавры, 2000.

ПСАЛТИРЬ в святоотеческом изъяснении. Свято-Успенская Почаевская Лавра 1998. ISBN 5-86868-103-7.

РАЗУМОВСКИЙ, Г.: Объяснение священной Книги псалмов. Москва 2006. ISBN 5-7429-0120-8.

Толковая Псалтирь с подстрочным комментарием и краткой историей. Москва 2006.

ЗИГАБЕН, Е.: Толковая Псалтирь. Ясеново 2000. ISBN 5-7877-0023-6.

Svätá Katarína pochádzala z aristokratickej rodiny v Alexandrii. Bola veľmi bystrá a vďaka bohatstvu svojho otca študovala pri najlepších učiteľoch grécku filozofiu a medicínu. Naučila sa tiež cudzie jazyky. Jej vzdelanie, ženská krása a bohatstvo jej rodiny z nej urobili najžiadanejšiu nevestu v celej oblasti. Chcela sa vydať za muža, ktorý by jej bol rovnocenným partnerom, preto odmietala mnohé ponuky na sobáš.

Jej matka sa snažila vyriešiť tento problém, preto ju poslala za istým kresťanským askétom neďaleko Alexandrie, aby sa s ním poradila. Nepoznala ešte pravého Boha, ale mala otvorené vnútro, preto jej Boh cez tohto zbožného pustovníka zjavil svoju vôľu. Po rozhovore s ním, ale aj vďaka snu, v ktorom videla Bohorodičku, sa rozhodla, že sa naučí kresťanskej viere a dá sa pokrstiť. Po krste videla vo sne Bohorodičku a Christa. Bohorodička jej na ruku navliekla prsteň a požiadala ju, aby sa jej

jediným ženíchom stal jej Syn. Keď sa Katarína zobudila, na prste zbadala prsteň a pochopila, že to nebol obyčajný sen. Odvtedy zasvätila svoj život Christovi a Jeho Cirkvi. Tak Katarína najlepším spôsobom spojila svetskú múdrosť s večnými hodnotami zbožnosti. Všetko svoje bohatstvo a vzdelanie odovzdala službe Evanjelia. Svojimi slovami aj skutkami privádzala k Christovi mnohé ďalšie dievčatá.

Začiatkom 4. storočia, počas panovania Maxentia, sa začalo kruté prenasledovanie kresťanov. Katarína sa nezľakla, ale s odvahou hlásala, že Isus Christos je jediný pravý Boh. Správca provincie ju dal chytiť a sľubmi sa ju snažil prehovoriť, aby sa vzdala svojej viery. Ona odvážne bránila kresťanstvo a ukázala mu malý krížik ako najväčšiu múdrosť. Jej odvaha a vzdelanie na neho urobili veľký dojem.

Keď správca pochopil neochvejné presvedčenie Kataríny o kresťanskej viere, dal si zavolať najmúdrejších rečníkov v Alexandrii, aby jej pri verejnej rozprave dokázali, že sa mylí. Katarína ich však múdrymi slovami s Božou pomocou umlčala a niektorí z nich sa dokonca presvedčili o pravde jej slov a prijali kresťanskú vieru. Maxentios to považoval za veľkú urážku svojej osoby a v ohni dal upáliť všetkých svojich mudrcov. Katarínu dal zbičovať a uvrhnúť do väzenia, ale ona zostala nebojácna a pevná vo svojej kresťanskej viere. Mno-

hých, ktorí ju navštívili vo väzení, tiež priviedla k Christovi. Bola medzi nimi aj Maxentiova manželka Faustina, jej strážca dôstojník Porfýrios a dvesto vojakov.

Maxentios to nemohol zniest', preto prikázal Katarínu mučiť' na kolese, ktoré otáčali. Nože, pripevnené na podstavci, zraňovali jej telo. Správca dúfal, že Katarína podľahne silným bolestiam a zradí Christa. Kruté mučenie ju nezlomilo, ba, naopak, hrdinsky ho znášala a do konca života zostala pevná v kresťanskej viere, za čo ju Boh odmenil a posilňoval v každom utrpení. Koleso sa obdivuhodným spôsobom polámalo a Katarína sa ocitla slobodná. Nazlostený správca okamžite prikázal, aby jej sťali hlavu.

Katarína s veľkou oddanosťou slúžila Pánovi a 25. novembra roku 304 sklonila svoju čestnú hlavu pod meč kata. Čistou krvou tak poliala semeno Evanjelia, ktoré v Egypte zasial evanjelista Marek. Neskôr

boli nájdené sväté ostatky veľkomučeníčky Kataríny a prenesené do monastiera na hore Sinaj. Tento historický monastier založil cisár Justinián a zasvätil ho Premeneniu Christa Spasiteľa, ale vďaka ostatkom svätej Kataríny, ktoré sa v ňom uchovávali, bol premenovaný na jej počesť.

Monastier svätej Kataríny na Sinaji je známy ojedinelými a starými rukopismi, ktoré sú uložené v jeho vzácnej knižnici. Sú v ňom aj iné vzácne pamiatky, ktoré patria do bohatstva diel kresťanského umenia: ikony, mozaiky, rezbárske práce a ďalšie. Časom sa monastier stal centrom pre zbožných pútnikov, ktorí tu prichádzajú uctiť si sväté ostatky veľkomučeníčky Kataríny a z monastiera si ako požehnanie odnášajú prsteň svätej Kataríny.

Cirkev si pripomína pamiatku svätej veľkomučeníčky Kataríny 25. novembra/8. decembra.

Prot. Ján Zozulák

Zdroj: <http://www.pravoslavnekrestanstvo.sk/svati-a-starci-zivotopisy/svata-katarina/>

Svätý Arsénios, Svätá história

ŽIVOT STARCA ARSÉNIA KAPPADOCKÉHO

Mnich Paisij Svätohorský

Autorom knihy **Život starca Arsénia Kappadockého** je starec Paisij Svätohorský, ktorý bol jednou z najuznávanejších osobností gréckeho duchovného života 20. storočia. Jeho veľkým vzorom bol Arsénios Kappadocký, ktorého strhujúci život opisuje veľmi pútavou formou na základe svedectiev svojich krajanov. Kniha poskytuje čitateľovi jedinečné informácie o starcovi Arséniovi a o jeho rodnej Kappadokii v dnešnom Turecku, ktorá bola v minulosti silným duchovným a intelektuálnym centrom.

Autor: **starec Paisij Svätohorský**

Počet strán: 88

Rozmery: 147 x 218 mm

Cena: **13,59 € s DPH**

Obchod: www.duchovne-knihy.sk

Kniha **Svätá história Starého Zákona** - pravoslávny katechizmus Starého Zákona pre deti. Autor prekladu z bulharčiny biskup Pravoslávnej cirkvi Tichon pútavou a hravou formou podáva Starý Zákon. Deti si môžu naučené precvičiť formou otázok a odpovedí. Knihu je možné použiť aj ako darček pre deti k príprave na prvú spoveď.

Autor: **Vencislav Duridanov**

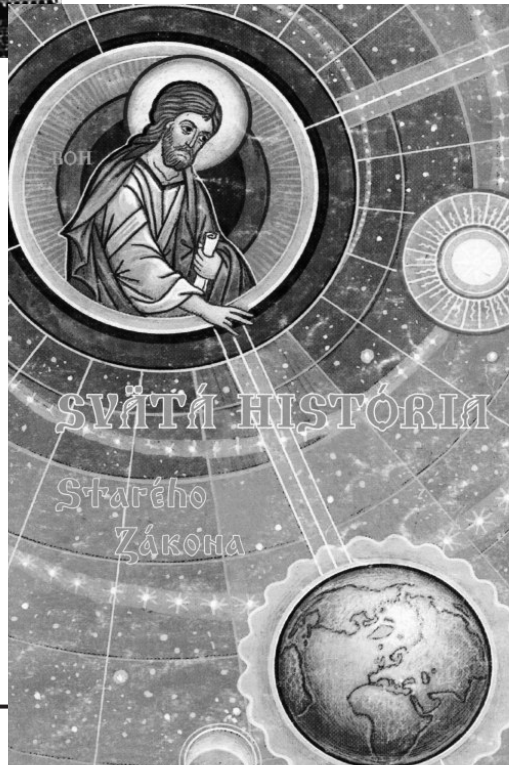
Preklad : **vладыка Tichon**

Počet strán: 145

Rozmery: 153 x 219 mm

ISBN: 978-80-89392-38-4

Vydavateľstvo: PCO Trnava

Milé deti, v tomto čísle Istiny sme si pre Vás pripravili zopár úloh. Veríme, že sa niečo nové naučíte. Úlohy nám zašlite, prosíme, do redakcie Istiny najneskôr do 15. 01. 2016. Vyžrebovaný výherca bude odmenený. Prajeme Vám veľa úspechov!

*1. Prepíšte básničku od Ľudmily Šandalovej
písanými písmenkami:*

Zleťily anhelý

_____

Kid' zvizda sijala z výsoty nad nami _____

zleťily anhelý z bilýma krýlami. _____

Zbudyly pastyriv, zaduly na trubý _____

z nebes sja voznesly holosý preľubý: _____

Raduj sja, ľudskýj rod, raduj sja, svite _____

u mist'i Viflejem d'it'atko povyte. _____

Sýn Božij zrodyv sja Mariji maty, _____

bižte mu, ľudije, poklon vozdaty. _____

Pryjmite spasiňa, virujte v Neho _____

Christos raždajetsja, slavite Jeho! _____

2. Doplněte chýbající slova

Tropár sv. Nikolája Čudotvůrca

Pravílo _____ , i óbraz krótosti, _____
učíteľa, javí ťá stádu tvojemú, jáže veščěj _____.
Sehó rádi s'azál jesí _____ vysókaja, niščetóju
bohátaja, _____ svjaščennonáčál'niče Nikólaje,
_____ Christá Bóha, spastísja _____ nášym.

Slová: ótče, vozderžánija, dúšam, ístina, víry,
smirěňijem, molí

3. Nájdí cestu

4. Vymaľujte obrázok

5. Vymaľujte obrázok

СВ ПРРОКЪ
ДАНИИЛЪ

Prípravili: Anička Havajová a Lenka Havajová
ИСТИНА

Mníšske volanie sa v pravoslávnej tradícii považuje za osobný dar jednotlivým dušiam od Boha pre ich spasenie a na službu Christovmu Telu. Je to volanie k osobnému pokániu v živote venovanom výlučne Bohu. Najväčšiu kresťanskú cnosť, ktorou je láska, hľadajú mnísi a mníšky cez modlitbu a pôst a tiež cez praktizovanie ďalších kresťanských cností, ako sú chudoba, čistota, pokora a poslušnosť.

Mnísi a mníšky obyčajne nepracujú v Cirkvi ako kňazi, učitelia, ošetrovatelky alebo sociálni pracovníci. Mních je väčšinou laik, nie duchovník. Každý pravoslávny monastier (kláštor) má len toľko duchovenstva, aby mohli byť zabezpečené liturgické a tajinné požiadavky spoločenstva. Do monastiera sa ma vstupovať len za účelom pokánia, služby Bohu a záchranu duše nasledovaním myšlienok monastického aspektu asketizmu, čo je vyjadrené v obrade prijímania do mníšskeho stavu.

Stupne mníšstva

Pravoslávna mníšska tradícia má štyri stupne mníšstva rovnako pre ženy i mužov:

1. úroveň pre začiatocnikov sa nazýva poslušníctvo – kandidát žije v monastieri pod vedením duchovného otca alebo matky.

2. úroveň je riasofora. Už je formálnejšie prijatí do spoločenstva, nadobúda právo nosiť mníšske rúcho nazývané riasa.

3. stupeň sa označuje ako malá schima. Schimník je už zaviazaný mníšstvu, dostáva nové meno a oblieka si schimu, závoj a plášť. Zaväzuje sa zostať

v mníšskej komunite a neustálej poslušnosti svojmu duchovnému vodcovi a predstavenému - igumenovi alebo igumene.

4. posledná úroveň je veľká schima, ktorú dosiahne len málokto, lebo vyžaduje najprísnejšie zachovávanie mníšskych ideálov, prikazujúcich život v úplnej samote v nepretržitej modlitbe a rozjímaní. Mních dostáva opäť nové meno a oblieka si veľkú schimu.

Pravoslávna tradícia nepredpisuje ako dlho musí človek zotrvať na určitom stupni mníšstva. Dôvodom je výrazne osobný charakter tohto povolania. Niektorí ľudia postupujú rýchlejšie, iným trvá postup roky, zatiaľ čo iní sa k postrihu nemusia vôbec dostať, hoci naďalej zostávajú v mníšskom spoločenstve. Rozhodnutia v týchto záležitostiach vykonáva duchovný mentor spolu s predstaveným komunity.

Aj keď Pravoslávna cirkev nemá cirkevné rády a rehole ako latinská cirkev, existujú rôzne typy mníšstva, tak individuálne, ako aj komunitné. Vo všeobecnosti môžu byť niektoré monastiere orientované viac liturgicky, iné viac asketicky, iné majú mystickú tradíciu, ďalšie sa sústreďujú na duchovné vedenie a sú otvorenejšie vonkajšiemu svetu, poskytujú starostlivosť a poradenstvo. Rôzne štýly nie sú formálne predurčené, ale sú výsledkom prirodzeného vývoja pod vplyvom živej Božej milosti.

Spracovala: **Radka Baková**

Zdroj: HOPKO, Thomas, Základy Pravoslávnej viery II., Bohoslužby, Prešov, 2012, s. 45 - 47.

O úlohách rodičov

Svätý apoštol Pavel sa rodičom prihovára týmito slovami: „A vy, otcovia, nedráždite svoje deti k hnevu, ale vychovávajte ich prísne a napomínajte ich v Pánovi“ (Ef 6, 4) a prikazuje, aby rodičia vychovávali svoje deti tak, ako sa patrí na kresťanov. Všetci kresťania sa pri krste obnovili k novému svätému kresťanskému životu a sľúbili Bohu, že Mu budú slúžiť. Ale aby sa kresťania nepoddali hriechu a aby sa im neprihodilo podľa príslovia: „Pes sa k tomu vráti, čo vyvrátil, a umyté prasa váľa sa v blate zasa“ (2 Pt 2, 22), musia predísť tomu, aby tento ťažký stav nenastal. Predísť tomu sa dá predovšetkým dobrou a správnu výchovou detí, pokiaľ sú ešte malé.

S bolesťou v srdci zisťujem, že mnohé deti sa kazia už v mladom veku. Stáva sa to vtedy, keď rodičia o nich strácajú záujem. Mnohí rodičia učia svoje deti umeniu, cudzím jazykom, dočasnému životu, obetujú na to veľa peňazí. Nerozmýšľajú však o kresťanskom učení a neučia svoje deti žiť po kresťansky. Títo rodičia rodia svoje deti pre tento svet a zatvárajú dvere pred večným životom. Svätý Ján Zlatoústý o takýchto rodičoch hovorí: „Rodičia, ktorí nevychovávali svoje deti v kresťanskom duchu a nestarajú sa o nich, sú nezákonní vrahovia“ (Tretia beseda proti rúhačom mníšskeho života). Vrahovia detí oddeľujú telo od duše a dušu i telo hádžu do večného ohňa. Prirodzenej smrti sa nevyhneme, ale tej večnej môžeme predísť. Telesnú smrť zničí vzkriesenie mŕtvych, ale duševnú smrť nevzkriesi nikto. Rodičia, počúvajte Božie slovo: „Vychovávajte svoje deti v Christovom učení a pravdách Hospodinových“.

Záhradník sa stará o mladý stromček, priväzuje ho ku kolíku, aby ho vietor a búrka nepolámali; odreže mu nepotrebné konáriky a vetvy, aby stromček rástol, a stará sa oň, aby nevyschol. Takto aj vy, rodičia, sa starajte o svoje malé deti, priväzujte ich srdcia k Božej bázni, aby sa nezľakli Satanových výmyslov, aby nestratili počestnosť a morálku, odseknite vášne, ktoré sa v nich rodia, aby sa nerozmohli a neovládli ich, a neusmrtili vnútorne nového človeka, ktorý

sa v nich narodil vo svätom krste. Vychovávajúce svoje deti v „strachu a učení Božom“, aby sa v nich nerozvetvili vášne a aby nezahubili človeka posväteného a ospravedlneného.

Len čo deti začnú rozmýšľať a rozlišovať dobro od zla, začnite aj vy svoju prácu, učte ich, a to podľa nasledujúcich rád:

1. Spomínajte im často svätý krst a pripomínajte im, čo pri krste sľúbili Bohu, že budú žiť spravodlivo vo viere a pravde a budú sa strániť hriechu a zla.

2. Často im opakujte, že všetci sa znovu rodíme vo svätom krste nie k dočasnému, ale večnému životu, nie k sláve, cti, bohatstvu na tomto svete, ale pre večný život. Celý náš život na tomto svete, od narodenia po smrť, je cesta, ktorou kráčame do našej sľúbenej Vlasti a k večnému životu. Toto deťom pripomínajte čo najčastejšie, aby si nezvykli na márnosti tohto sveta a aby sa naučili nebeskej múdrosti, nie pozemskej.

3. Vtĺkajte svojim deťom do hlavy, kto je náš kresťanský Boh a čo od nás chce, že On nenávidí zlo a miluje dobro, že za zlo človeka trestá a za dobro odmeňuje. Hoci my Ho nevidíme, On nás vidí všade, stojí pri nás vždy a vidí všetko, čo robíme a počuje každé naše slovo. Preto sa máme báť a máme Mu slúžiť.

4. Učením otvárajte ich vnútorné oči, aby videli, kto je Christos, v ktorého veríme, prečo prišiel na svet, žil tu, trpel a zomrel. Všetko sa to dialo kvôli našim hriechom a naša večná spása tkvie v tom, aby sme sa zbavili hriechov.

5. Učte deti Božiemu zákonu, vysvetľujte im, čo tento zákon od nás požaduje - aby sme milovali Boha a každého človeka. Všetko, čo je proti tomuto zákonu, je hriech, všetko, čo sa s ním zhoduje, je cnosť. Ak budeme dodržiavať Boží zákon, budeme sa vzdávať od každého hriechu, budeme žiť cnostne, ako sme sľúbili pri svätom krste Bohu. Kto však žije inak, ten neplní svoje sľuby a pred Bohom je klamárom, a keď sa nebude úprimne kajať a nepolepší sa, na Božom súde sa objaví ako luhár.

6. Hovorte deťom o smrti, o Christovom súde, o večnom mučení a večnom živote, aby sa naučili žiť v Božej bázni a stránil sa všetkého zla. Toto všetko vliievajte do ich duší a sŕdc ako mlieko, ktoré ich živí, aby rástli v počestnosti. Deti vás nazývajú rodičmi, preto sa aj správajte a konajte ako rodičia. Porodili ste ich telom, rodte ich aj duchom! Porodili ste ich k dočasnému životu, rodte ich aj k životu večnému!

Milovaní kresťania! Žite tak, aby ste vy a vaše deti prišli na Boží súd a dali správnu odpoveď spravodlivému Sudcovi. On sa nebude pýtať, či ste učili deti umeniu, cudzím jazykom, ale či ste ich učili kresťanskému životu. Deti si berú príklad z rodičov, z ich správania a skutkov. Preto, ak chcete, aby boli vaše deti cnostné a dobré, sami buďte takými. Len vtedy dostanete od Christa, nášho Hospodina, večnú spásu.

O úlohách detí

1. Tvoje svedomie ťa má presvedčiť o tom, aby si si vážil svojich rodičov. Pohania učili a uzákonili vzdávať po Bohu česť rodičom. Aj Božie slovo prikazuje, aby sme si ctili rodičov: „Cti otca svojho a matku svoju“ (Ef 6, 2). Všetku svoju lásku daruj rodičom, cti si ich, lebo ťa porodili, aby si nažíval dobre a v blahu. Koho by si si mal ctiť, ak nie rodičov?

2. Tvoji rodičia sú veľkí dobrodinci, prejav im preto svoju vďaku. Myslí na to, že pri tvojej výchove museli pretrpieť veľa bôľu, starostí a buď im vďačný. Myslí na to, že im ich námahu nemôžeš nikdy zaplatiť. Veľa ti požičali a ty si

im veľa dlžný. Vyjadruj im hlbokú vďačnosť po celý život.

3. Prejavuj svojim rodičom poslušnosť. „Deti, poslúchajte svojich rodičov, lebo toto si žiada spravodlivosť“ (Ef 6, 1). „Deti, buďte poslušní svojim rodičom vo všetkom, lebo toto sa zaľúbilo Bohu“ (Kol 3, 20).

4. Nezačínaj žiadnu prácu bez ich rady, so všetkým, čo chceš robiť, sa najprv porad s nimi, inak tvoje dielo nebude úspešné.

5. Kresťanská povinnosť si od teba žiada, aby si pred rodičmi nerozprával škaredo, nenadával im.

6. Chráň sa toho, aby si sa k rodičom nesprával vulgárne a aby si ich neurazil, Správaj sa úctivo a tak, aby vedeli, že si ich vážiš a máš ich rád.

7. Keď ťa rodičia kvôli niečomu potrestajú, pokorne priznaj svoju vinu. Rodičia ťa karhajú a trestajú preto, aby si sa polepšil a aby si bol dobrý. Keď

vieš, že si nevinný, pokojne im to povedz dôstojne a mierne.

8. Nenechaj svojich rodičov nikdy v biede a v nešťastí, pomôž im, keď majú nedostatok, slúž im najmä v biede a trápení, lebo aj oni tebe slúžili, keď ťa vychovávali, odpláť im ich starostlivosť svojou starostlivosťou.

9. Keď uvidíš u svojich rodičov nejaké slabosti, neodsudzuješ ich a nehovor o tom nikomu. Nebuď ako Chám, Kanaánov otec, ktorý povedal o nahote svojho otca svojim bratom. Buď ako Šem a Jáfet, ktorí plášťom svojho otca prikryli (1Mjz 9, 22-28).

10. Keď svojich rodičov uraziš, nečakaj a hneď pred nimi padni na kolená a pros ich o prepáčenie, aby ťa Boh neodsúdil. Každého človeka, ktorého sme urazili, musíme prosiť o prepáčenie a musíme sa s ním zmieriť (Mt 5, 23-25), ako o tom hovorí Christos; o to viac musíme prosiť našich rodičov, lebo ich máme milovať a číť viac ako ostatných ľudí.

11. Pohanovia používali tvrdé tresty na tých deťoch, ktoré si nevážili svojich rodičov. Aj Boží zákon obsahuje tresty pre tie deti, ktoré zlými slovami napádajú svojich rodičov, napríklad im želajú, aby zomreli a podobne. Takéto deti, vyvrheli ľudského rodu, sa hnusia aj Bohu, aj ľuďom. Je nezákonné a nevďačné odvdáčiť sa rodičom zlom za dobro. Chráň sa toho, aby si na sebe nepocítil ruku pomstiteľa Boha. Nemáme väčšieho blahodince ako je Boh a po ňom nasledujú naši rodičia. Je strašné a nešťastné, ak sme nevďační.

12. Pamätaj na to: ako sa správaš k svojim rodičom, tak sa k tebe neskôr budú správať tvoje deti. Ako vraví Christos: „Akou mierou meriate, takou bude aj vám odmerané“ (Mt 7, 2).

Poučenia vladyku Tichona, biskupa voronežského a jeleckého.

Preložila: **Elena Tišková**

ИСТИНА

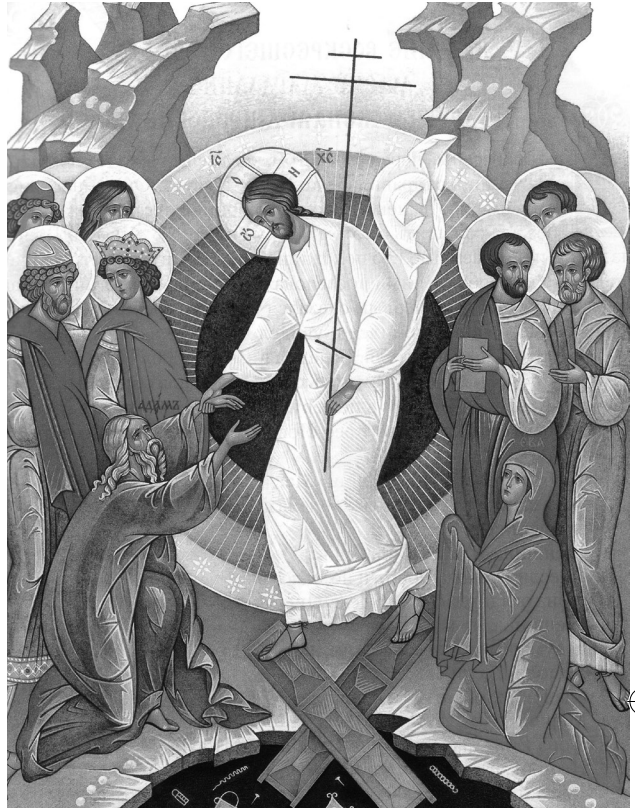

Jednota Cirkvi 1.

na zamyslenie

JEDNOTNÉ SVIATKOVANIE PASCHY CHRISTOVEJ AKO VÝRAZ JEDNOTY CIRKVI

Prvým a najdôležitejším textom je Sväté Písmo. V ňom sa píše, že v čase apoštolov kresťania deň čo deň jednomyselne a svorne zotrvali na modlitbách a v chráme v bratskom spoločenstve a všetko mali spoločné (Sk 1, 14; 2, 42-47; 5, 12). Z tohto textu vidíme, ako veľmi sa v apoštolských časoch dbalo na to, aby kresťania nezmýšľali tak, že každý z nich žije osobitne svoj život, že každý z nich môže robiť tak, ako to jemu samému vyhovuje, že každý si sám môže budovať svoju duchovnosť nezávisle na iných. Apoštoli sa snažili naučiť ľudí, že nielen paschálnu, ale dokonca každú bohoslužbu majú vnímať ako spoločné dielo, ktoré sa týka všetkých členov cirkevnej obce a celej Cirkvi, na ktorom sa majú všetci spoločne a živo zúčastniť.

Preto apoštol Pavol hovoril: „Radujte sa s radujúcimi, plačte s plačúcimi! Navzájom rovnako zmýšľajte (a)... Nebuďte múdri (len) sami pre seba“ (Rm 12, 15-16). V Cirkvi by preto malo byť normálne a samozrejmé, aby sme sa snažili spoločne smútiť i radovať sa, spoločne postiť a spoločne aj sviatkovat', spoločne sa modliť a spoločne aj pracovať na spásu svojej a ostatných ľudí. A je ešte jedno miesto v liste filipským kresťanom, kde apoštol Pavol hovorí: „Zmýšľajte rovnako, rovnako milujte, buďte jedna duša a jedna myseľ! Nech nik nehľadá iba na svoje vlastné záujmy, ale aj na záujmy iných“ (Flp 2, 2. 4).

Toto je teda biblické východisko toho, prečo by sme mali všetci spoločne hľadať spôsob, ako sa zjednotiť v sviatovaní Paschy i ostatných sviatkov a pôstov. Keď sa nám to podarí, zbavíme sa mnohých problémov pri slúžení bohoslužieb, pri organizovaní akcií pre mládež i ostatných veriacich a tiež aj problémov pri osobných kontaktoch a vzájomnom navštevovaní sa veriacich.

Teraz uvediem kánonické dôvody pre spoločné sviatkovanie Paschy. Na antiochijskom sneme konanom v roku 341 bolo prijaté pravidlo (hneď prvé),

podľa ktorého každý, kto by chcel sviatkovať Paschu v inom termíne, než v tom, ktorý vyplýva z ustanovení prvého všeobecného snemu, je cudzí Cirkvi, pretože sa rád protiví a je príčinou hriechu nielen sám pre seba, ale je aj príčinou rozkladu a rozvratu mnohých iných (Pravidla všeobecných a miestnych snemů i sv. otců pravoslavné církve, Praha 1955, s. 84). Nikodým, biskup dalmatinsko-istrijský, vo svojom výklade na cirkevné kánony hovorí, že toto pravidlo bolo ustanovené so zámerom „predísť jedným všeobecným rozhodnutím každému sporu, ktorý by z tohto dôvodu mohol vzniknúť a zaviesť jednotnosť pre celú Cirkev“ (Kalendarnyj vopros, sbornik statej, Sretenskij monastyr, Moskva 2000, s. 284).

V tejto súvislosti bude ešte užitočné, ak teraz uvedieme list svätého cisára Konštantína, ktorý po prvom všeobecnom sneme konanom v Nicei v roku 325 poslal všetkým biskupom, ktorí sa na tomto sneme nemohli zúčastniť. V liste sa hovorí: „Bolo tu (čiže na sneme) uvažované taktiež aj o dni najsvätejšej Paschy. Podľa všeobecnej mienky bolo uznané za lepšie sviatkovať ju všetkými a všade v jeden deň..., pretože, čo môže byť krajšie a vhodnejšie pre nás, než to, aby sme všetci podľa jedného poriadku a známym spôsobom nespochybniteľne sviatkovali tento slávnostný deň, v ktorom sme dostali nádej vzkriesenia... K tomu je potrebné dodať aj to, že v tak závažnom diele a pri uskutočňovaní tak slávnostných bohoslužieb je absolútne nevhodné prejavovať nezhodu. Spasiteľ nám zanechal jeden deň nášho vykúpenia... Preto nech rozumnosť Vašej Svätosti uváži, aké nechvályhodné a neprístojné je, aby v tých istých dňoch sa jedni postili a iní robili oslavy, a po uplynutí dní Paschy jedni sviatkovali a nasycovali sa pokojom a druhí zachovávali stanovené posty... Preto na základe všeobecnej zhody je ustanovené, aby sa najsvätejší sviatok Paschy konal (všetkými) v jeden a ten istý deň“ (Istorija Cerkvi Feodorita, kn. 1, kap. 7. a 10., v: Kalendarnyj vopros..., s. 61).

Ak chceme hovoriť o zjednotení sa v sviatkovani Paschy, nutne prichádzame k bodu, v ktorom si musíme položiť otázku, kedy by bolo najlepšie, aby sme všetci spoločne Paschu slávilí?

Tak ako v prvej časti, aj teraz sa pokúsim uviesť najprv biblické východiská. Veľká časť prvotných kresťanov boli bývalí Židia. Mnohí z nich prežili v židovskej viere, v chráme, v židovskej výchove, obradoch a zvykoch značnú časť svojho života. Keď sa stali kresťanmi, nebolo pre nich vôbec jednoduché zmeniť spôsob svojho života a myslenia. Keby boli vedení ľuďmi, ktorí by ich viedli v pravdivom duchu starozákonných biblických kníh a prorociev, nemali by to ťažké. Avšak takmer všetci ich učители a vodcovia ich viedli v duchu nezmieriteľnom s kresťanskou vierou. Preto boli po prijatí krstu nútení radikálne zmeniť svoje myslenie a dá sa povedať, že aj vieru. Judaistická viera tej doby bola totiž podľa slov samotného Isusa Christa zameraná už na iného boha a na iného mesiáša, než bol Ten, ktorého im zvestoval Abrahám a Mojžiš,

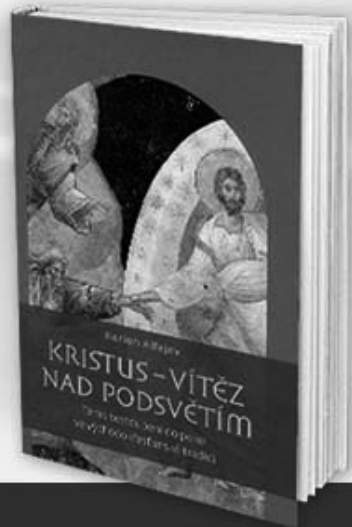
ktorý naozaj žije, existuje a ktorý prišiel spasit' svet. Židovskí vodcovia, učители i národ to plne dokázali, keď Isusa Christa - Božieho Syna - zabili. Preto tí zo Židov, ktorí vstúpili do Cirkvi, museli mnohé staré názory a spôsoby zanechať a zároveň sa brániť mimoriadne silnému tlaku svojich bývalých súkmeňovcov, ktorí robili všetko preto, aby ich znovu dostali naspäť k judaizmu. Odolávať tomuto tlaku bolo ťažké a prinášalo to so sebou mnohé problémy. Preto apoštol Pavol povzbudzoval kresťanov takýmito slovami: „Nedajte sa zviest' všelijakými a cudzími náukami... My máme oltár, z ktorého nemajú právo jesť tí, čo slúžia v stánku... Preto aj Isus, aby posvätil ľud svojou krvou, trpel za bránou. Vyjdime teda k Nemu von z tábora a znášajme Jeho pohanenie“ (Žd 13, 9-10. 12-13).

Vidíme, že apoštol Pavol priamo vyzýval kresťanov, ktorí boli kedysi Židmi, aby prerušili akýkoľvek kontakt so židovským chrámom, obradmi a bohoslužbami, ktoré v tej dobe už stratili svoj význam, aj keby kvôli tomu museli pretrpieť pohanenie a rôzne problémy. Isus Christos povedal, že zanechal starozákonný jeruzalemský chrám prázdny (Mt 23, 38). Preto už nemalo zmysel viazať sa akýmkoľvek spôsobom na starozákonné obrady, medzi ktoré patrila aj Pascha. Bolo potrebné, aby sa kresťania fyzicky aj ideovo dištancovali od starozákonnej Paschy. A to bol dôvod, prečo bolo ustanovené, aby naša Pascha bola mimo židovskej.

K dodržiavaniu tohto pravidla boli postupne vedení kresťania aj v tých krajinách, ktoré nemali problémy so židovským vplyvom, aby bola v Cirkvi zachovaná jednota, ktorá Cirkvi vždy veľmi pomáha pri plnení jej spasiteľného poslania vo svete. Postupne sa podarilo za pomoci svätého Ireneja Lyonského priviesť k bohoslužobnej jednote a sviatkovaniu paschálne oddelene od Židov aj miestne Cirkvi v Malej Ázii, ktoré sa niekoľko prvých storočí po Christu pridržovali starozákonného predpisu o termíne sviatkovania Paschy. Spoločného sviatkovania Paschy so Židmi sa potom

12/2015

Kristus - vítěz nad podsvětím

*Téma
sestoupení
do pekel
ve východo-
křesťanské
tradici*

pridržiavala už len sekta tzv. štyridsiatnikov alebo protopaschistov a ebionitov (B. B. Bolotov, Alexandrijskaja paschalija, v: Kalendarnyj vopros..., s. 114-131). Preto otcovia Prvého všeobecného snemu napísali jednotlivým miestnym Cirkvám (v Alexandrii, Egypte a inde) list, v ktorom sa uvádza: „Oznamujeme vám radostnú zvesť o zhode čo sa týka času sviatkovania najsvätejšej Paschy. Vďaka vašim modlitbám je táto vec vyriešená tak, že naši východní bratia, ktorí predtým sviatkovali Paschu so Židmi, odteraz ju budú sviatkovať spolu s Rimanmi, s nami a so všetkými, ktorí ju oddávna chránia podľa našej obyčaje“ (Kalendarnyj vopros..., s. 68).

Keďže na Cirkev nemali vplyv len Židia, ale v ešte väčšej miere aj pohania a falošní učители a heretici, apoštoli vyzývali kresťanov k tomu, aby svoje sviatky žiadnym spôsobom neviazali ani na pohanské alebo heretické (inoslávne) sviatky, obrady a zvyky. Keďže toto nebezpečenstvo číhalo už nielen na bývalých Židov, ale na úplne všetkých kresťanov, apoštoli na neho upozorňovali veľmi často vo svojich kázňach a listoch. Apoštol Pavol v liste ku korintským kresťanom hovorí: „Neľahajte cudzie jarmo s neveriacimi! Veď akú účasť má spravodlivosť na nepravosti?! Alebo čo má spoločné svetlo s tmou?! Aká zhoda je medzi Christom a Beliarom?! Aký podiel má veriaci s neveriacim?! A ako súvisí Boží chrám s modlami?! A vy ste chrám živého Boha, ako hovorí Boh: „Budem v nich prebývať a medzi nimi chodiť, budem ich Bohom a oni budú mojim ľudom. A preto vyjdite spomedzi nich, oddeľte sa, hovorí Hospodin, a nečistého sa nedotýkajte; a ja vás prijmem a budem vašim Otcom a vy budete mojimi synmi a dcérami, hovorí všemohúci Hospodin“ (2Kor 6, 14-18).

Keďže tieto slová vyzývajú od stránenia sa chrámov a zvyklostí najmä pohanov, uvediem ešte slová apoštola Jána, ktoré varujú pred vplyvom kázní a obradov inoslávnych a falošných učiteľov. Vo svojom druhom liste apoštol Ján hovorí: „Ktokoľvek zachádza ďalej a neostáva v Christovom učení, nemá Boha. Kto ostáva v Jeho učení, ten má aj Otca aj Syna. Ak niekto prichádza k vám a neprináša toto učenie, neprijímajte ho do domu, ani ho nepozdravujte“ (2Jn 9-10). Podobných slov je vo Svätom Písme ešte viac (2Ts 3, 6. 14-15; 2Tm 2, 16-17; 3, 5; 1Jn 2, 15-17; 2Jn 9-11 atď.). Nebudem ich však podrobne uvádzať, pretože aj uvedené dva citáty postačujú na to, aby sme pochopili, ako veľmi apoštolom z pastierskej a otcovskej lásky k veriacim záležalo na tom, aby sa kresťania pri všetkej svojej láske ku každému človeku neviazali na žiadne pohanské ani inoslávne učenia, obrady a chrámy. Táto požiadavka, samozrejme, nebola aktuálna len v apoštolskej dobe, ale je aktuálna a ešte aktuálnejšia aj dnes. Dnes sa oproti minulosti znásobil vplyv pohanstva, heréz, siekt a to aj židovských, ktoré podľa najnovších informácií veľmi intenzívne uskutočňujú svoju náboženskú propagandu napr. na Ukrajine. (*Pokračovanie v Istine 1/2016.*)

Prípravil: **prot. Štefan Pružinský, ml.**

Jakubova studňa

po stopách Isusa Christa

„(Isus) opustil Judsko a odišiel znovu do Galiley. Musel však prejsť cez Samáriu. A tak prišiel do samaritánskeho mesta menom Sychar, ned'aleko pozemku, ktorý dal Jákob svojmu synovi Jozefovi. Tam bola Jákobova studňa. Isus bol ustatý z cesty, a tak si sadol k studni. Bolo okolo poludnia. Tu prišla žena zo Samárie načerpať vodu“ (Jn 4, 3-7).

„Keď Samaritáni prišli k Nemu, prosili Ho, aby u nich zostal. I zostal tam dva dni“ (Jn 4, 40).

„Od synov Chamora, Šekemovho otca, kúpil (Jakub) za 100 kesíd kus poľa, na ktorom si rozložil stany“ (1 Mjž 33, 19).

Samáriu a Samaritánov (Šomronov) spomína Starý (4 Kr 17,24-29; 1 Ezd 4,1; Sr 50,27) i Nový Zákon (Jn 4,4-5, 9; nepriamo Mt 10,5; Lk 10,33). V čase účinkovania Isusa sa Samária (asýrsky Samarina) nachádzala južne od Galiley a siahala asi 10 km na juh od Sichemu, na východ hraničila s Jordánom, na západ so Stredozemným morom.

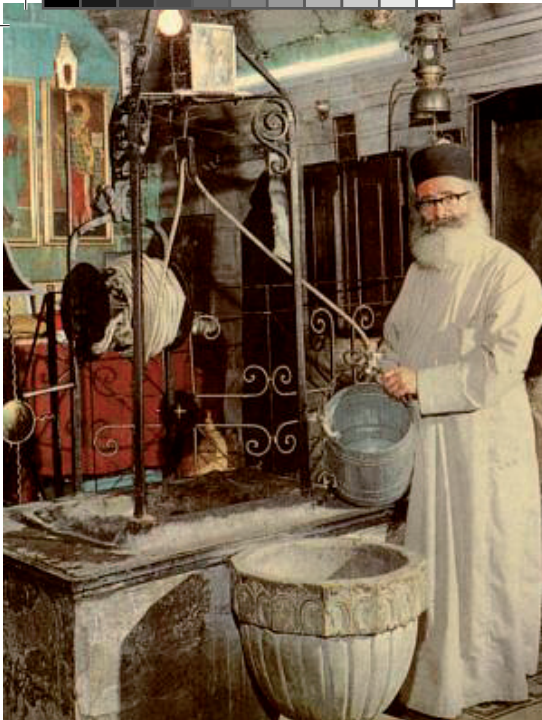
Toto územie niekedy patrilo pokoleniu Benjamína, Jissáchára, Monasseho a Efraima.

Oblasť bola pomenovaná podľa niekdajšieho hlavného mesta Samária Izraelského kráľovstva. Základy tohto mesta položil Omri (Amri) a nazval ho podľa mena pôvodného majiteľa tejto usadlosti Somera, ktorú od neho kúpil za dva talenty striebra.

Po ňom vo výstavbe mesta mal pokračovať kráľ Achab. Obyvateľstvo tvorilo zmes Izraelitov a iných kmeňov – pohanov, preto proroci považovali Samáriu za stredisko modloslužobníctva. Tak sa k Samárii správali Židia aj v čase príchodu Isusa Christa.

V roku 722 pred Chistom Sargon dobyl toto mesto, odvliekol jeho obyvateľov do Babylona a namiesto nich tu priviedol babylonských kolonistov. Za Alexandra Veľkého tu prišli aj grécki kolonisti. Malo to vplyv na čistotu jazyka

a viery. Vznikol zvláštny samaritánsky dialekt s použitím starého semitského písma. Alexander Veľký urobil hlavným mestom Sichem. V roku 63 pred Christom Pompeus pričlenil toto územie k Sýrskej provincii, v roku 6 po Christu cisár Augustus spojil Judsko, Samáriu a Idumeu do jednej provincie pod správou prokurátora, ktorý mal sídlo v Cézarei.

Čo sa týka vzťahu Samaritánov k Jeruzalemu, bol nie veľmi dobrý. V roku 530 pred Christom prejavili záujem pomáhať pri obnove chrámu, ale bolo im to odoprené (1Ezd 4,2). Za toto sa Samaritáni často pomstili. Pre svoje náboženské potreby postavili nový chrám na vrchu Garizim, v ktorom často slúžili aj disidentskí kňazi z Jeruzalema.

Jozef Flávius považuje rok 322 za rok rozkolu. Ján Hirkan v roku 128 pred Isusom zničil chrám na vrchu Garizim, neskôr bolo zničené i hlavné mesto Samária. Počet obyvateľov v čase Isusa sa odhaduje na 400 000 osôb. Dnes v Palestíne žije okolo 300 rodín, ktoré sa väčšinou koncentrujú okolo synagógy v Nabluse (starý Sichem), majú svoju školu, držia sa silného monoteizmu, bližšie sú k sadukejom ako k farizejom, hoci veria v anjelov a vo vzkriesenie. Paschálne bohoslužby slúžia na rozvalinách starého chrámu. Majú synagógu s kňazom, nakoľko veľkňazský rod Áronov prestal existovať v roku 1658. Počet všetkých Samaritánov na svete sa odhaduje na 140 000 osôb.

Mesto Sychar nie je dnes dobre známe, ale býva identifikované s Askar, ktoré je vzdialené od Jákovovej studne asi 700 metrov. Niekedy je stotožňované s iným biblickým mestom – Sichemom, avšak bráni tomu skutočnosť, že v čase Isusa už neexistovalo. Bolo zničené ešte v roku 107 pred Isusom. Cesta, ktorou išiel Isus, viedla okolo Jákovovej studne na juhozápad od hory Garizim (1 Mjž 33,18-19).

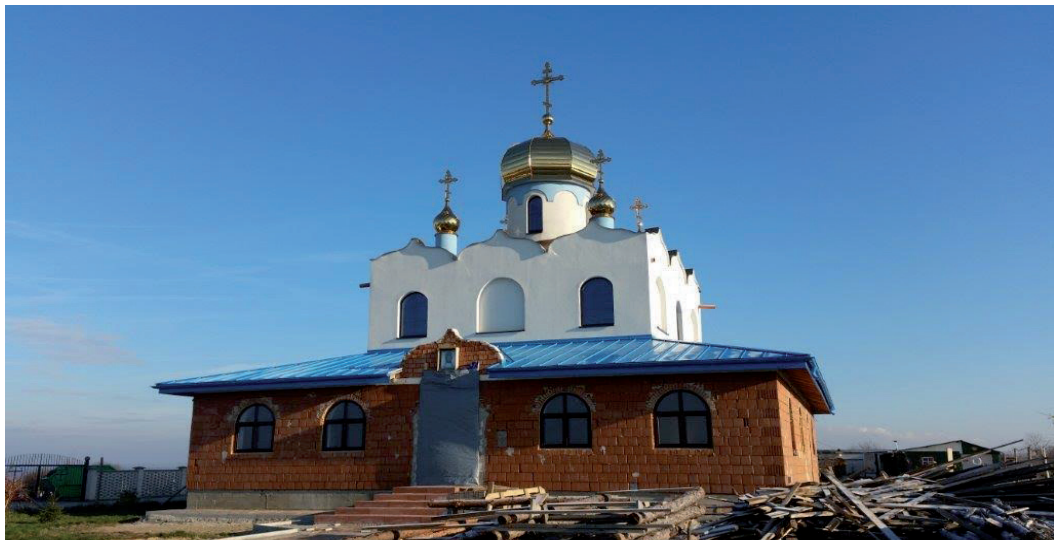
Jákovova studňa bola miestom odpočinku. Isus sa tu zastavil okolo poludnia, aby si odpočinul. Archeologické vykopávky potvrdili jej existenciu. Bola už v staroveku, hlboká asi 30-35 metrov a poskytovala chladnú a osviežujúcu vodu.

Podľa tradície studňu vykopal Jákob, syn Izáka. V Starom Zákone to nie je výslovne uvedené, ale Zákon hovorí, že keď sa Jákob vrátil z Mezopotámie do Sichemu, kúpil pozemok, na ktorom postavil svoj stan. Podľa tradície ide o pozemok, na ktorom sa nachádza Jákobova studňa.

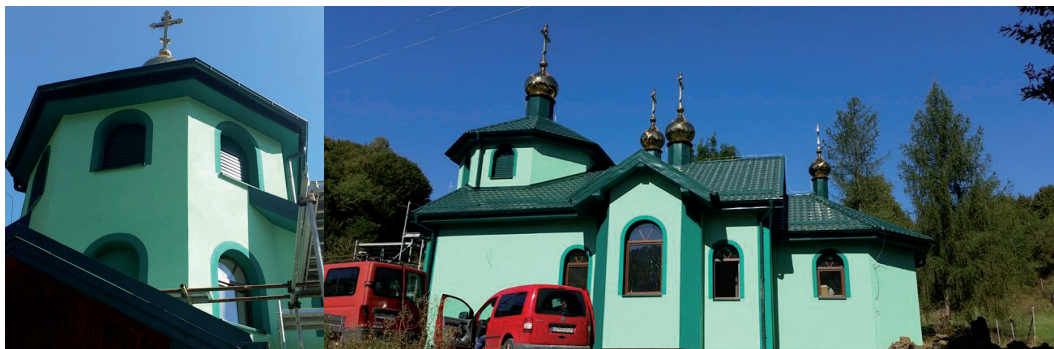
Pripravil: **bohuznámy**

Stricha roka 2015 - Cerkov Holič

Крайне Чорне - Крајне Џорне

Нова Баня - Нова Вања

